

Излазе сваки дан сем
један. — Цена: на
годину 12 динара, на
популарније 6 динара,
из 3 месеца 3 динара,
на месец дана 1 дин.
За издаваство 30 динара
годишње.

БРОЈ 5 ДАРА

РАДНИЧКЕ НОВИНЕ

ОРГАН СРПСКЕ СОЦИЈАЛНЕ ДЕМОКРАТИЈЕ

Велика опасност

Балкану није суђено да живи једним културним животом, животом који је достојан људи! Место да буде свршетак једног крвавога периода, Букурешки Мир само је почетак другога, још крвавијег. Јуче ратна опасност због сукоба између Србије и Албаније; данас ратна опасност због сукоба између Грчке и Албаније; прокосутра због сукоба између Бугарске и Србије; прокосутра због сукоба између Грчке и Бугарске; одмах затим опет због сукоба између Бугарске и Румуније, и тако редом, у бескрајност, у свима могућим пермутацијама које се дају направити од четири балканска елемента.

Ових тренутака, ми се налазимо пред једним врло оштром и опасним сукобом између Грчке и Турске. Узбуђење је на обема странама врло велико, и, кад ове редове пишемо, неки страни листови већ доносе телеграме о ултиматуму који је Грчка упутила Турској!

Грчка влада мотивише своје ошtre ноте и своје злочиначке намере насиљем које се врши над њеним саплеменицима у Тракији и Малој Азији. Ми нисмо пријатељи турских власника, и никада нисмо имали симпатија према њима; терор над Грцима у Турској свакако постоји; али зар он није једним добрым делом последица, једна накнада за она страховита злочинства која су балкански савезници извршили за време рата над турским становништвом у Мајданонији? И зар нису, како према свему изгледа, баш грчке комите стајале на челу ове најезде, која је отпочета с паролом да Турци нису достојни Европе а која је у своме току доказала да су балкански шовинисти још мање достојни ње?

И што је главно, грчким власницима то је само изговор. Не боли њих срце ни за народом у њиховој земљи; још мање ће им пустати срце за оним хиљадама Грка разасутих по пространим територијама отоманске империје. Освајачки апетити и шовинистичка грандоманија су ту по среди! Од како су остали без додеканеских острва, грчки власници непрестано реже и траже повода за сукоб.

А лако им се цилилати. До јуче презрени, данас грчки власници играју улогу диктатора на Балкану. Благодарећи крвијој завађености двеју најмоћнијих и најсрднијих нација на Балкану: Срба и Бугара, чији би споразум могао изазвати читаву револуцију односа на Балкану, грчки власници искоришћавају немоћ тих двеју снага које су се међусобно уочиле, и бојају Србије од Бугарске употребљавају за своју уценљивачку политику према Турској. Тој грчкој господи, која је са најмање жртвама и напора придигла лавовски плен балканских ратова и која је место благодарности показала толико цинизма према нама, треба већ једном показати да Србија не постоји ради тога да остварује њихове панјелинске

фиксидаје, и да ако они улете лудо у рат са Турском ми немамо ни најмање воље да у тај амбис за њима скачемо!

Треба већ једном учинити крај овој поцепаности и крвној завађености балканских државица! Од те завађености власници и могу имати вајде; народи никако. У време такозваног мира, њих тамане непријатељске владе: Срби Бугаре и Албанце у Мајданонији; Бугари Грке у Бугарској; Грци Турке у Мајданонији; Турци и Грке и Бугаре у Тракији. А кад се огласи рат, онда их тамане њихове патријатске владе и њихова отаџествена буржоазија! Под оваквим режимом, за балканске народе постоји вечита опасност. Незнано се да ли је горе за њих кад су у миру или кад су у рату. Управо: мир на Балкану то је такође једна врста рата. Народи се тамане и истређују у миру нешто мало спорије но у рату. Али ни у миру, баш као у рату, тамање никада не преостаје!

На другу руку

Доцак се сешили...

Под владом Обреновића, Србија је била провинција Аустрије; под режимом од Владислава Деветога Маја, она је губернија Русије. Сваки вакцинији акт спољашње и унутрашње наше пољопривреде мора да иде на сдобрење највишој инстанцији у Петрограду, у најсудбоноснијим моменцима своје исхраније, као на пример у албанској експедицији, ми смо бивали само слепо оруђе рускога цризма.

Цео свеј је што узивао; нико се, сем нас, није прашао шта било. Изузетак су, последњих дана, направили самосталци, када им се учнило да се руска посланник, за време ове кризе, зогузао у двоју за Пашића и његову партију. Преко једног свог незваничног органа, Звона, они су пропагандисти прашајући мешавина, и, онако уз реч, у Гоголовом стилу, назвали Хартизига браћом Јушиком.

Сад, што самосталци мрзе браће људе, што нам је сасвим разумљиво. Због Пашића, за њих је свака браћа оличење зла. И је мрстим да ако међу њима има и безбожника што је само зашто што, пошилењу свију побожних људи и хришћанских животиша, и сам Господ Бог носи дугачку пашићевску браћу.

Само, шај пропаст, и ако је оправдан, долази и сушне доцак. Ови демократи нису се сешили да пропадну у пропаст, и да се сушне доцаком.

Ови демократи нису се сешили да пропадну у пропаст, и да се сушне доцаком. Ови демократи нису имали ниједне речи осуде за руски царизам која је некада помагао Аустрији. Они су почели да се буне против несно сног пропаста рускога царизма шек онда када је овој стао на Пашићеву страну!

То је логика наше демократије! Руски царизам може се пропасти и кад с Аустријом кује шајне плавнове за дебоје Балкану. Он се споши и кад балканске народе употребљавају као адуну у својој империјалистичкој политици и у односима према великим силама. Он није праћен када ће, својим поштаним саветима и храбренима, траја у једну безумну аваншуру као што је албанска. Али он ништа не ви

ља, и Хартизиг је брадаша јушка, кад не да агрeman за кабинет Јубе Давидовића.

Човек што се смије.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД

Карактеристично ћутање

Ко је читao Пијемонит за ових по следњих неколико дана од како је решена криза, тај се мора у чуду писати: да ли је то онај исти Пијемонит који је онако жучно грмео против фузионаша и против владе г. Николе Пашића, и откуда таква нагла промена у његовоме писању? До у счи самога решења кризе Пијемонит је бацио сваја копља на фузионашку владу; претио не само фузионашима, ако и даље остану на власти, него и оному ко би се усудио да им по вери власти; доказивао да би била права несрећа за земљу ако се они и даље задрже на власти, и опомињао владаоца да пази шта ради. И наједанпут, на сам дан кад је Српским Јованама изашао краљев указ да се влада Николе Пашића и даље запржава на управи земље, Пијемонит као под команду мења своје државе и о свима тим питањима не говори више ни једну реч! Тога дана на уводном mestу Пијемонит је дошло до чланак о јачању излетима!

Ово ћутање је карактеристично и говори више него што на први поглед изгледа. Оно показује да су у ствари официри одмели победу, и ако изгледа да су побеђени. Њу ћутање их издаје и говори да су фузионашима примили њихове захтеве и да ће им и они од сада бити послушни. То је Самоуправа већ до када у чланку Штешће претпера носи, у коме је тврдила да нема преторијанаца и да су то само претпера увеличавања појединих листова.

Ову поголбу између фузионаша и официра платиће српским народом својом кес м.

Одјакове жалопојке

На два дана пред решење кризе пажљив читалац је могао приметити да су самосталци изгубили буку: Одјак је почeo да бива нервозан! Од тада се он стално налази у нервном стању: гриди и се сијује фузионаше да су им опет подвлачили на неповолјан начин, па се жали чак на владаоца да је био нелојдан у своме државу за време кризе. Бити тако близу власти, па наједанпут бити одгурнут у неповрат, — то је доиста да човек полуђи, а не сам да постане нервозан! И зато ми не само што потпуно разумемо нервозу са мосталске демократије, него је и правдано. Није то лако изгубити власт која је била тако близу да се је рука могла спинати!

Интересантно је да самосталци у својим жалопојкама не криве баш оне који су и узрок њиховог несрећи: њихове савезнице у мундиру. Да их они нису извлачили и да нису ступили у погодбу са Наколом Пашићем, мучно да би он данас био председник владе. Али самосталци не смеју о томе да говоре, бојећи се да официри не изнесу на јавност цео ток преговора и погодаба између њих и самосталца, а тада би по њима било много горе. Овако сада самосталци чује и долазе до уверења колико је тачна она народна изрека: Ко с ћеј волом тикве сади, о главу му се лупају!

ИНТЕРНАЦИОНАЛНИ ЖИВОТ

Бесмисленост поморског наоружања.

Колико се у грозничавој помами за наоружањем изгубио сваки смисао показује непрестано прављење колосалних убојиња бродова, дреднота. Ти велични колоси живе животом воденог цвета. Често пута се и не доврше, а већ су застарели. Још док се конструише један модел, а већ је пронађен нов, већи димензија и чвршић оклопа. Затим се направи веће пробојно арно, које и тај јачи оклоп чини илузорним. И већ се тражи четврти и пети

тип дреднота, пре него што је и први пуштен на морску пучину! Међутим, грађење дреднота стаје огромне суме; све велике државе грађају под теретима што их то по морско наоружање доноси.

Са социјалистичке стране стално је указивано на то безумље у грађењу дреднота, на лакоумно трошење народног богаства за те скупе гвоздене колосе, који не служе ничему. Сад се јавља један од најпознатијих ауторитета на поплу марионе, који тврди, да су дредноте неупотребљиви. То је адмирал сир Перси Скот, један од најзаслужнијих енглеских маринских официра. У бурском рату он је смишљао Енглеску борбену ратну флоту. Сва његова претказивања о розвију флоте до сад су се увек обистинила, тако да он ужива углед највећег маринског ауторитета у Енглеској.

И тај тако велики војни стручњак публиковао је пре неколико дана једно писмо у енглеском листу „Тајмс“, у коме кратко и јасно изјављује да су дредноти, због најреткога у развију подморских чамаца и ваздушних лађа аисолућно излишили и да министри, који ћеја же кредити за дредноте, бацују народни новац кроз прозор!

Дредноти, као и све друге ратне лађе, које плаве по површини, осуђене су на пропаст, вели он. На пучини ни у пристаништима оне се не могу заштитити од подморских чамаца и њихових торпеда. „Проналазак подводних лађа“, тврди сир Перси, „уништио је, по мом мишљању, потпуно корисност лађина, које пливају по води“. Подводни чамци и аероплани потпуно су револуционисали вештину поморског ратовања; ниједна флота не може се скрити пред оком летача, а подморски чамци може и у средини извршити смртоносни напад. — Чак и у затвореном пристаништу рапарни колоси нису више сигури.

Сир Перси Скот изјављује да би се он, на целу једну флотиле од подморских чамаца и младих официра с вољом и иницијативом, подухватио да баца у ваздух које му драго пристаниште узврћење и да разори или да рат онесособи све ратне лађе у пристаништу.

Што је још најважније, технички развијак ономогује и војску поморских ратова уопште. Дредноти се од торпедских чамаца не могу сачувати а торпедски чамци међу собом не могу се борити. Према томе, на ратови се немају чиме водити.

И ако има доволјно смелости да извуче тај закључак и да тврди да грађење дреднота значи расипање новца пореских обвезника, сир Перси Скот и сушне је запојен идеологијом своје професије, да би трајко раскидање са сваким грађењем уобичајио. Он тражи само да се место дреднота граде торпедски чамци и ваздушне лађе...

Али тај закључак који он је извучео неминовно излази из његових излагања и намеће се сваком. Наша флота, кад су поморски ратови немогући; наша скупочна бродова, и то у што већем броју, кад је до веома неколико торпедских чамаца, — а њих свака држава може набавити! — па да се разори и највећа флота? Нашто Енглеској сва њена флота, кад јој мала Белгија може објавити рат и уништити енглеску трговину?

Оnda, свако грађење флоте бессмислено је и некорисно, као и грађење дреднота.

БАЛКАН

Исељавање

Листови свих балканских земаља доносе свакога дана вести о исељавању становништва из једне земље у другу. Ако читате бугарске листове, видете да је то исељавање било такојако одмах после рата, да бугарска влада још и данас муки мучи са исељеницима из Турске, из српских нових крајева. Још има породица које су на улици, и

Уредништво је у штампарији

Из унутрашњости и Нове Србије

Наша комунална акција

Крагујевац

После огорчене борбе на поновном избору општинском наша је социјалистичка група као најјача опозиција она партија ушла у општински одбор са 8 својих одборника. Још на првој седници општинског одбора јасно је се показало да не наша група са својим тачно израђеним принципијелним глашиштама на сва комунална питања која се појављују у општини, бити једина у стању да даје правилан тон и правац рада на свима одборским седницама.

Нова општинска управа, састављена из тројице, досадајим својим радом за ова 2 месеца показала се је потпуно неспособна за руковођење важним пословима који предстоје нарочито општини града Крагујевца.

Она је на првој својој седници од почела свој рад са вотирањем кредита за приређивање параде новодашвашим регрутима из нових крајева. Наша је група устала одлучно противу оваквог почетног рада општинске управе, тражећи да се овај предлог одбаци као неумесан и распикнући.

Ако је коме стало до парада и банкета, онда нека приватном иницијативом скупљају новац и нека на тај начин даду одушек своме патријском одушевљењу. Али за то општинска каса мора бити поштеђена.

Наши су одборници тражили од општинске управе да она у овој финансијској пропалој општини отпочне водити једну паметну политику, која ће одговарати захтевима и интересима широких слојева пролетерског света. Да би знали какву ће политику сада општинска управа водити за време од 3 године, ми смо тражили да нам изнесе одмах свој програм рада, из којега ће се видети чиме она тежи и каква питања мисли спроводити за време трајања њеног мандата. Том приликом нашај партија дала би се могућност да изложи свој комунални програм и да покаже својим бирачима колико је велика разлика у принципијелним глашиштима између буржоазије и наше партије.

Председник општине обећао нам је да ће свој програм рада изнети на једну од „првих“ идућих седница, али га ни до данас нисмо чули. На ссталим одборским седницама стављана су на дневни ред врло безначајна питања, од којих изузетак чине 2 предлога са одржане седнице 19. с. м.ца.

Први предлог садржи питање о регулацији Лепенице, којим се тражи од општинског одбора да одобри општинској управи да изради све потребне планове за тај рад, као и да унесе извесне суме у budetu za почетног рада на регулацији Лепенице. Наши је социјалистичка група устала да ће противу оваквог неизбиљног и парчетарског рада општинске управе, тражећи да се овај предлог одбaci. И да га не решавамо све дотле док општинска управа не подиссе budget на решавање. Пре свега хоћемо буџетску политику садаје општинске управе да чујемо,

јер је буџет најважније питање сваке општине и једновремено верно огледало доброг или рђавог рада људи који у својим рукама имају општинску управу.

Другим предлогом тражи се од општинског одбора да одобри управи општинској да може наћи капијисте који ће подићи својим новцем, 50 општинских дућана у центру вароши, ради концентрације општинских касапница и баштованицица.

Ти дућани отплатили би се постепено сами за извесан број година, а по том би општина постала њихов сопственик.

Наша група предложила је да ово питање отиде у специјалну секцију која ће га проучити, а затим га са својим мишљењем пред одбор изнети.

Наши одборници у секцији изнене своје одвојено глашиште на ово питање, само ће се сно разликовати битно од глашишта буржоаских партија, јер докле ми начело стојимо на становишту да се овакви радови изводе у општинској режији, дотле тројице желе да тај посао повери својим партиским људима — либерантима, јер је у питању сума од 50.000 дин.

Толико за сада о раду нове општинске управе, која је сву своју делатност за ова 2—3 месеца ограничила на постављање и поделу чиновничких и пандурских месга, а животни интересе пролетерског становништва оставила у забраву.

Једновремено имам вам јавити да нарочито позвани комисар прегледа књиге и финансије старе општинске управе, уз припомоћи варочите комисије састављене од општинских одборника, у којој имамо и ми једнога друга.

Кад се буде окончао рад комисије онда ћемо вам јавити колико је и какве дефицитне оставила стара радикалска општинска управа на челу са своим красним председником. Тада ће се грађани града Крагујевца најбоље уверити колико смо ми били у праву кад смо тврдили да време избора дасу радикали водили у општини једну луду и распикнућку политику.

Љ. М.

Пљачкање радника

Прокујље

На прозије Кочане—Мердаре отпочео је уврено рад. Над рздинцима се врши једно беспримерно пљачкање. Они се отпуштају са посла моментално и без икакве накнаде; зарада им се закида; ради се од ракног југра до мрклог мрака. Једног радника је отпуштио закупац моментално само зато што му је видео на капуту социјалистичку значку. Томе раднику не само што није дата никаква накнада, него му ни зарада није исплаћена.

Ако радници оду у општину да се жале суду добрих људи, председник их сиктерише из канцеларије са грдњом и посвоком, називајући их мангупима и скитницама. Ми питајмо г. министра народне привреде: да ли у Србији постоји Закон о радњама и да ли се ко стара за његово извршење?

Најавио је дар губернаторке. Пребројали су стране, израчунали да од сваке књиге може да се изчели 250 псећих ножица за пушчење и одредили цену сваког комада по две копјеке.

— Наставиће се —

НОВА БРОШУРДА

У издању Социјалистичке Књижаре, као б. св. Синдикалне Библиотеке, излази кроз два дана нова брошурда:

Јединство покрета, од д. Туцовића.

Садржај: 1. Зашто је ово питање решено. — 2. Нужност синдикалног и политичког рада. — 3. Узајамност синдиката и социјалне демократије. — 4. Класни значај синдикалне и парламентарне делатности. — 5. Неколико примера. — 6. Заоштравање класних супротности и акција маса. — 7. Резолуција.

Ова брошурда садржи главне мисли оних реферата које је друг Туцовић држао на партијским и синдикалним конгресима о Једној централној инстанцији зи све опште класне акције покрета. Она додирује сва главна питања о уз洛зи синдиката и партије у класном покрету пролетаријата и њиховим међусобним односима. Цена: 0·20 дин.

Препоручујемо је друговима најуједињенијим.

Данас, на пропасти штрајка најенергичније ради инспектор министарства полиције, Драг. Тодорић. Уочи његова долaska у Лесковац преговори са штрајкама опет су били приведени крају, али је овај господин одмах повратио кураж и насртљивост и фабрикантима и жандарима. Он је својим изјавама и својим понашањем заоштирио односе, и прилегао, свим ауторитетом којим располаже, да међу штрајкаче унесе панику

и клонуло се. Он зивка на слушања, хапси, туче људе у апсу, и уопште, целокупним својим држањем, подбада фабриканте на непомирљивост. И ако штрајк пропадне, то ће у првом реду бити заслуга тога Тодорића.

Само, превариће се и Тодорић и његови штићеници! Ми ћемо ипак победити, ми морамо победити! А са Тодорићем ћемо се разрачунати како знамо и умемо.

Из дана у дан

Народна скупштина. На данашњој скупштинској седници, која је заказана у 9 часова пре подне, решаваће се закон о ванредном креиту за наоружања и спрему војске, утвршени ванредни кредити за 1912 и 1913 годину, закони о: Бањама, војсци и санитету, и разгруписавање општина.

Регулација реке Груже Живојин Златић, народни посланик, упутио је питање на министра привреде: кад мисли наредити, да се приступи радовима регулације реке Груже.

Лиферације вагона У Београд је јуче допутовао г. Брине из Брисла, изасланик једног белгијског конзорцијума, за лиферацију локомотива и вагона.

Друг из Грчке Јуче је допутовао у Београд друг Платон Драгулос, један од најистакнутијих представника грчког социјалистичког по-кредита.

Повређен радник Владимир Галерић, цимермански радник, радио је на згради браће Васића у Краљ Александровој улици, пао је са скеле у висини 3 и по метра и доста се озбиљно повредио. Узрок је што је даска на којој је стајао и радио била слаба. Кривица је до предузима че што је слабе скеле заменио, и за то ће бити кажњен. Владимир је упућен у болницу на лечење.

Нов привредни инспектор Г. Милорад Зебић, секретар пареске управе, постављен је за привредног инспектора министарства народне привреде.

Место привредних инспектора у Србији је постала једна синкюра, јер сва та господа не раде ништа или измеће капиталистима.

Опет осуђеници на раду! Данас је из београдског казненог завода послато у Скопље 150 осуђеника, који ће тамо радити на оправданијем казненог завода.

Штрајк у Бродарском друштву. Ако данас управа бродарског друштва не испуни праведне захтеве воз ногособља српског бродарског друштва, и не одреди им тражени додатак и квартиру, наступиће штрајк на целој линији.

Одликовање III позива Београђани, војници и подофицири VII пукова III позива, који су се борили са Бугарима под Белоградчиком, Кулом и Видином — одликовани су златним

Београд код администрације 1.618:50 дин. Унутрашњост: Смиљац, М. Дамјановић 3 динара. Трстеник, Б. Савић 17; Сићево, Р. Жукић 2; Обреновац, Сао. Организација, 83:90; В. Дренова, Саојција, Читаоница 3; Краљево, Синдик. Веће 54:75; Зајечар, М. Лазић 99:35; Причиновић, Р. Јовић 12; Љешница, Цв. Лучин 23:60; Чачак, Сао. Организација, 126:55; Књажевац, К. Пешић 55; Лесковац, Д. Цветковић 273:65; Пожега, Н. Јефтић 8; Петровац, С. Стојановић 4:05; Вршка Чука, Р. Радовановић 4; Пожаревац, Сао. Организација, 15:70; Алдинац, Л. Ђелић 2; Ваљево, Н. Стефановић 348:05; Ниш, Браћа Димић 13:35; Ужице, М. Томаловић 131:60; Пирот, Н. Јовановић 77; Крушевач, Синдик. Сид. Веће 103:80; Велес, М. Огњановић 4:15; В. Плана, Ж. Најдановић 3:25; Уб, П. Јовановић 24:40; Пожега, С. Ђукић 14:05; Власотинци, М. Великић 4:50; Ја-

ти у пекарницу, зграбити слатких земчика и свежа бела хлеба па отићи из вароши. Али је та машта неостварљива, стога што утешни нема се никакве могућности и затвореници се растају са њом и прилазе сањаријама о таквим догађајима, за време којих сви људи постају једијаки, кад нема суда ни закон, ни богатих ни сиромашних... Уобразиља им ствара огромни пожар. Варош гори са све четири стране, сви преплашени, растројени, беже без обзира... И је оштварају тајници и сви моле осуђенике за спасавање. Од пожара мисли прелазе на поплаву, земљотрес и заустављају се на замисли о рату. Непријатељ побеђује, већ је опсек варош са свих страна, па је провалио и у саму варош и пљачка и коле. И осуђеницима дотрива: — Браћо, спасавајте! Ви сте сили, ви сте храбри... Уз мите оружје и гоните напријатеља.

И они сви — Тишке Корјави, Феђке Коси, Ивани Непомњашчи и Сельце Шчербати, наоружани и храбри налеђу на непријатеља и уништавају га. И варош радосно сусреће победиоце, а они са ордењем на прсима, салентама преко рамена марширају по главним улицама, грађани им вичу живели, господије им подносе цвеће, а музика свира...

Али изненада прилази вратима дежурни надзорник, и снови као поплашене птице, подигли се, од-

ФЕЉТОН

А. Савочки.

Због Гогоља

II

Лагано и монотоно, као камиле у пустињи, отезали су се дани тамничког живота. Све што је могло учинити хапсеницима разноноћа већ се свршило: ишли у купатило, постили, тресли простирике у дворишту, исповедали се, прали прозоре и причешћивали се. И сада опет седе по хапсама и не знају како да убију време, како да се избаве од тешке казаматске досаде.

А пролеће је сасвим близу. Оно маше руменим крилима, позива све скитнице, бескућнице, све луњала, љубитеље природе у слободанживот, у веселији простор поља и шума и у безбрежно врљање по мајци земљи.

У општој хапсани за осуђенике — прогнанке седе на наrima* са деветсвјуновим оковима на ногама четрдесет људи, сличних један другоме, као рођена браћа, и маштају са

и клонуло се. Он зивка на слушања, хапси, туче људе у апсу, и уопште, целокупним својим држањем, подбада фабриканте на непомирљивост. И ако штрајк пропадне, то ће у прв

На Духове, 25, 26 и 27 маја ове године, одржан је конгрес Главног Радничког Савеза. Значај овога конгреса је у толико већи што се он састаје после размака од три године и што је то и први конгрес после кrvavih балканских дogađaja. Последњи ратови на Балкану претили су да разоре и униште наш десетогодишњи рад на организовању радничке класе и на стварању једног чврстог и солидног синдикалног покрета у Србији. Али је жилавост и отпорна моћ пролетаријата много већа него што се могло претпоставити, и ми се сада налазимо на путу брзога оправљења. После ових ратова настаће при вредни полет, а у вези са тим јачање и снажиће се још више и наше синдикалне организације, као и целокупан наш покрет. Стога радничка класа у Србији може гледати са поузданјем и чврстим уверењем у своју будућност, само треба да уложи све сile да се што више радника организују у своје стручне организације и да се читањем социјалистичке штампе просвећују и за борбу оспособљавају.

Конгрес је отворио друг *Никола Величковић* са неколико пребраних речи, па је предложио да се изабре председништво које ће руководити радом конгреса. Конгрес је једногласно изабрао за председника друга *Луку Павићевића*, за потпредседника *Срећка Петровића*, за секретаре: *Ивана Чоловића*, *Лизу Стевановића* и *Мику Радовановића*. За съвераче записника изабрани су: *Реља Станковић*, *Милош Тимотић*, *Милош Илић* и *Марко Лазић*. У одбор за утврђивање дневног реда ушли су: *Милош Мирић*, *Милош Ристовић* и *Јоша Трајловић*.

По свршеном конституисању председник изјављује да су поред братских делегата са стране заступљени и наши нови крајеви: Скопље, Призреа и Велес. Поред тога налазе се и делегати рударских радника, што је од врло велике важности за наш рад међу рударским радницима. За тим представи конгресу стране делегате, другове: *Букшега*, *Јароша*, *Фрању Раушера* и *Јорданова*, који су својим лепим и топлим говорима поздравили рад конгреса.

Председник наглашује да је ово први пут да синдикална интернационала шаље свога представника, у лицу друга *Букшега*, на наш конгрес, и наша је дужност да се захвалимо на тој пажњи, молећи друга *Букшега* да испоручи синдикалној интернационали нашу највећу захвалност. Напомиње да наје она и морално и материјално помогла после ових ратова. Предлаже да се интернационала поздрави депешом, што конгрес једнодушно прима.

Затим у име конгреса поздравља делегате и моли их да саопште другима нашу захвалност на њиховој пажњи. Српски пролетаријат није ни до сада био последњи у борби и за социјалистичку ствар, па не би ви од сада. Истиче потребу уза-

јамнога упозињавања и заједничкога рада балканских народа.

Драгиша Лайчевић, секретар партије. Вели да су партија и синдикати један покрет. „Кад гласамо мислимо на штрајк; кад штрајкујемо, мислимо на гласање“.

Филип Филиповић, као представник Радничке Коморе, потсећа на бездрушно гажење Закона о радњама од стране оних за чије су интересе радници гинули по Албанији, Македонији и Старој Србији.

О правом индивидуализму

Један од најомиљенијих — и најглујљих — аргумента које буржоазија употребљава против социјализма јесте прича о томе како ће наше друштво бити једна велика касарна, један чупор спада, како ће људима бити прописано и шта ће мислити и шта ће радиши, како ће све иши под конац, како ће се највиши изједначити са најнижима, најдамейти са најгујљима, како нико не сме ширасти изнад осталих, како неће бити генџија и шаленаша, једном реју: како ће се онемогућити и узувши свако развијање индивидуалности.

Није поштребно да наводимо своје разлоге против ове глупости: што смо чинили штолико шута. Али је од интереса највећи шта ће ствари говори један паметан човек из редова буржоазије. Г. Урош Петровић, доцент Универзитета, пише, у свесци Српског Књижевног Гласника од 16. маја, под горњим насловом, ово:

Из оног што смо до сада рекли, јасно је да циљ васпитању није да ми детету изметнемо своје мисли и своју вољу, него да пробудимо у њему његову личност, да га научимо да стоји на својим ногама, да иде својим путем, без наше помоћи. За то је, као што смо показали, знање од мале важности; важан је само пут којим се долази до знања: он јединично може развити, а не само знање. Готово нам знање смеше, напротив, да мислимо својом главом, кочи наше развијање.

Права вредност школског рада је, дакле, у материјалном резултату, но у начину којим се дошло до њега; другим речима, резултат је једино у активној или пасивној духовној навици, коју је тај рад створио у детету.

Индивидуализам је, дакле, стварање и напредак. Он је створио и данашњег човека и данашњу цивилизацију: они су дело само оних, који су из себе расли и изнутра се развијали. Бити свој: то је принцип живота и принцип развија.

И физички човек се може развијати само из сеbe, волно. Због тога гимнастика која се ради „као од беде“ не служи ничему.

Али индивидуализам не значи егоизам. Напротив: највећи непријатељ правог индивидуализма, највећи непријатељ човеков, јесте егоизам. Он је најјача сметња нашој слобodi и нашем развијатку.

Човек мора да живи за нешто.

Он се развија једино у активној навици, коју је тај рад

имао да искре удаљи трупе. Тако је било сигурније да ће принц без препрека ући у Пингвинију.

Словљавају се: само је у идеалној, социјалистичкој држави могућан потпун, слободан развијатак личности; и с друге стране, таква је држава могућа само у том случају, ако се у њој сваки љен члан може развијати слободно у духу својих способности. Оно што је најбоље за заједницу, најбоље је и за њега, и обратно, јер је само у таквом друштву потпуно зајамчен његов слободан развијатак, и јер је, с друге стране, тај развијатак је у интересу заједнице, пошто она на њему почива.

Због свега овог стоицизам, то јест независност од стольних прилика, немогућан је као општи циљ човечанства. Он је остварљив за неколицину само у друштву које почива на сасвим супротним принципима. Као општа филозофија, стоицизам је апсурдан.

биство". Али "све злоне, који су окаљи има Которада морамо илак везати за одговорност појединца или појединце. Ти људи који су послали наоружане гомиле да попале радничке станове морају бити разговијени пред јавним мнењем и кажњени.

„Ако тај кога треба убити, убијајмо незнане и систем који ствара Рокфелере (или наше златворе у дирекцији) и њима сличне, и шада ће се уништити беда и невоља“.

Ето, драги моје железничари, колико поуке из неколико редака славнога писца Синклера, зато не чекајмо, већ помозимо сами себе. Стварајмо свој савез, јер ћемо тиме сачињавају се и јуришимо у њега као ласта у топле крајеве. Јачајмо свој савез. Пружимо један другом гараве руке. Бацајмо забораву личне и партиске заједнице, па ћемо удружен и загрелни постићи оне успехи, које су наше колеге жељезничари целога света већ давно постигли.

Железничар

Синдикални преглед

Наше железнице

Они из дирекције изгледа да су сувише индоленти према свему оному наша железничко сопстве по лаже право, али на супрот томе врло су енергични да чине неправде према томе поробљеном робљу, чије достојанство унижавају иштад мизерији.

Железничарима се на каси описује 2 одсто на име болничког фонда, али кад се за лекара обрате њима се деси, да, или добију прашак од 0,18 дина, или излив лекарског незадовољства а кад се лекар позове кући за текже болести он или не дође никако (за Анђелку Маринковића званије је Гођевац 8 пушта и он није никако дошао, ма да је Анђело био у самртничким мукама а 20 година рдја на железници) или дође да констатује од чега је смрт наступила! А за породице и да не говоримо јер господија, сироте железничке жене и не сматрају да су мајке, које треба да ограђује нову генерацију мученика, да би наследили сва зла и пашије својих гаравих очева за ново експлоатисање за рапачун оних који не раде, већ се киште ордењем, добром класама и пуним немерима златицама које је отештојују за кашталом преко лешева и невине крви несретних железничара.

Поред те несреће за железничаре долази друга још црња. На име: Ди рекција своје „хероје“ железничаре (којима је Недић, началник инспекције издао преко „Саобраћајног прегледа“) онако ласкав комилименташ јошто их је упропастио драконским казнама и мучењима за време рапа) који су за време сва три рата вршили надчовечанске налете своје службе почели да избацују из службе напоље без игре чега као спровожаје и доводе са стране — оне „Шумадинце“, који су кроз шовинистичку штампу кликшали од расости за јуначко клање Балканских народа и проширење њихових граница, како би сада они прејавили Балканско поприште и одузели лебац српским жељезничарима после штолико издржаних мука и изгубленог здравља, а о онима којима су ћубери смркли џело, што

имао да искре удаљи трупе. Тако је било сигурније да ће принц без препрека ући у Пингвинију.

— Наставиће се —

ФЕЉТОН

ИЗ КАСАРНЕ

Официр седи за ручком; доноси му супу, он поједе супу, напоследу доносе му листу на којем је за пропавену радничку крв у Колораду изашао пред огорчену масу која је викала „Смрт највећем крволову Рокфелеру“ и реко: „Са тиме нисте ништа постигли; наследници сваког капиталисте и најдаље не експлатисати тако радно робље! Ми морамо престати да се играмо речију — у

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

БЕОГРАД

СКОПЉЕ

С. ШАЈНЕСОНОВ

Телефон бр. 26.

Телефон бр. 26.

Краљ. Срп. Дворски оптичар.

Једина радионица за израду вештачких ногу и руку као и свих ортопедских апаратова. Сопствени никлерај и шлајферај са електричном снагом.

Највећи избор свих врста **наочара** и **цвикера** у никлу, сребру, дубле и злату. — **Лорњоне** за даме у великом избору. Барометре, термометре, градове, педометре и арсометре. — Фотографске апарате „Нодак“. — Електричне џелне лампе.

144,4-10

Ценовник на захтев бесплатно.

ТРАЖЊА

Тражим рођеног брата **ЂOKУ МАКСИМОВИЋА**, берберина, из Ченеја (Баната), који ради дуго година у Србији свој занат, за кога већ одавно ништа не знам. Бићу веома захваљан свакоме брату Србину и осталом Словену, који би што знао за њега да ми то јави на дојну адресу.

22.V.1914. г.

Детроит.

Адреса:

Богдан Максимовић
Russel str. 1180
Detroit Mich

Nord America

187,3-4

60%
КАМАТЕ ПЛАЋА СВОЈИМ УЛАГАЧИМА

Преко 100 дин. књижница и марка бесплатно.

СРПСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

116. (Теразије) 11-25

Кућа НА ПРОДАЈУ

Тешак Небојшине и Рудничке улице 2 лица, испод Карађорђевог споменика. Подесна за дрвару, бакалницу, месарницу, јер све у близини нема, 4 мала стана, зграде старије, рента око 80 дин. месечно, величина плаца око 400 к.м. Купац послаже до 4000 дин. рест прима терета. — Упитати обућара Делиградска 6. преко пута „Славије“. 188,3-3

НОВО ОТВОРЕНА РАДЊА
готовог Мушки, Женског и Децајег ОДЕЛА

БЕНВЕНИСТИ И МАНДИЛОВИЋ

Краља Милана ул. бр. 37.

(до Бране Марковића обућаре)

Има увек огроман избор сваковрсног одела, како за рад тако и за празничне дане.

За унутрашњост шаље уз доплату, ако се не дођада прима се натраг.

Папуче у свима сортама; које америчанске за опанчаре и прерађене за обућаре и сараче има у великој количини и продаје по врло умереној цени

КОЖАРСКА ТРГОВИНА

Мите Здравковића и Компанија

Београд, Краља Милана ул. бр. 22.

ТЕЛЕФОН 360. 7-10

Погребно предузеће

ЗАРИЈА УГРЕНОВИЋА најсолидније су цене. Телефон број 6. Обилићев венац бр. 10.

88 - 14-50

Огласи се примају по умереној цени.

ШТОФОВА

Сав кројачки прибор.

ЗА МУШКА И ЖЕНСКА ОДЕЛА
добило је у великом избору
у свима квалитетима и најмодернијим дезенима

За пролетњо-летњу сезону

— СТОВАРИШТЕ ШТОФА —
Мијатовић, Јовановић и Друг

Београд, Кнез Михајлова улица 46. — Телефон 14-57.

Цене су умерене и утврђене.

ПАЖЊА ДРУГОВИМА

са „Три Кључа“

Част ми је упозорити другове да сам од 1. маја т. г. узео под закуп кафану

„ЛЕПИ ИЗГЛЕД“

изнова је реновиран и спадао са чистим природним пићем као и добрим српском кујном. Нарочито пажњу обраћам друговима на чисто бело и истро смедеревско вино.

Услуга браза и тачица.

Цене умерене.

С позајмом
Јана Ђако Стојановић — Наке

ОТПЛАТНА РАДЊА

код „ВРАЧАРЦА“

Делиградска ул. бр. 6. преко од „Славије“

Добила велики избор мануфактурне и платкарске робе а нарочито собног намештаја. Продаје са врло ниском ценом.

131,6-10

Обућарски Салон

потребује 6 радника, 2 за мушки посао, 2 за женски и 2 за мешовити.

Посо сталан, награда добра.

Влад. Станишић и Комп.

Зајечар.

186,3-3

УЛОГЕ

НА ШТЕДЊУ

ПРИМА

САВСКА БАНКА

БЕОГРАД—САВА

Плаћа на улоге б 6 од сто интер са годишње по погодби и више.

Нарочито повољни услови за ситне улоге родитељима који оне својој деци дају осигурају капитални мириз.

89,23-100

ЛА НАЦИОНАЛ У ПАРИЗУ

НАЈВЕЋЕ ФРАНЦУСКО ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО
основано 1830. године

Гаранције друштвене: преко 750,000.000. — франака

ЛА НАЦИОНАЛ отпочело је свој рад у Србији и врши све врсте осигурања живота по најмодернијим комбинацијама и најкулантнијим условима. Ближа обавештења даје: Дирекција за Краљ. Србију. Трговачка 4. (до Кнез Михаилове ул.) као и сви овлашћени агенти друштвени

Ради сигурности својих осигураника друштво је уложило огромне суме у сраже државне обвезнице, а подиже и своју палату у Београду у Кнез Михаиловој ул. бр. 36. (преко пута плаца Академије Наука).

149,4-20

ВАЖНО ЗА ОПАНЧАРЕ

НОВО ОТВОРЕНА КОЖАРСКА ТРГОВИНА

РАЧИЋ МИРОЊА И ДРУГ

Краљевића Марка ул. бр. 6 Београд Сава

Телефон бр. 267.

препоручује п. потрошачима своје богато гравиране свеју врста српских и америчких кожа за штаву, као: Колајне, Сан. Катарина, Царе, Матице, Медагаскар, Јаве, Империјал, Бистрице, Беле биволске, разапети говеђи и т. д.

Рачић Мироња и Друг

132,6-10

Нова апотека у Београду

Д-Р ЛУКЕ Ј. ПАНИЋА

улница Краља Петра 77. — „Зерек“

Телефон 21-22

Препоручује своје велико стовариште: лекарија, страних и домаћих специјалитета, завојног материјала, иригатора, минералних вода, минералних соли, парфимерије: руске, француске, енглеске и немачке, француског медицинског коњака, рума и чаја.

СВЕ ДАЈЕ ПО ДРОГЕРИСКОЈ ЦЕНИ

Примљене поруџбине месту, телефонским путем, шаље се оламах где се уде желело без икакве посебне награде.

102, 12-100

122,6-60

86, 13-15